

Innst. S. nr. 140

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.meld. nr. 9 (2003-2004)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utviding av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Olje- og energidepartementet legger i meldingen frem avslag på søknaden om utvidelse av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget i Hadsel kommune i Nordland fylke.

Departementet viser til at Trollfjord Kraft AS, tidligere Hadsel Energiverk AS, i 1998 søkte om tillatelse til å utvide Trollfjord I kraftverk. Prosjektet er ikke vurdert i Samlet Plan da denne kun gjelder prosjekter over 5 GWh.

Olje- og energidepartementet fattet 21. desember 2000 vedtak om å avslå søknaden om utvidelse av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget.

Trollfjord Kraft AS har i brev datert 23. januar 2002 krevet at saken legges frem for Stortinget, i samsvar med vassdragsreguleringslova § 8 annet ledd.

Trollfjord Kraft AS fikk ved kgl.res. av 28. januar 1949 tillatelse til å regulere Trollfjordvassdraget og å overføre vann fra et nabofelt. Tillatelsen gav rett til å regulere vassdraget ved å senke vannet 19,3 m. Det er to kraftverk i Trollfjord: Trollfjord I og II. Trollfjord I benytter fallet mellom Trollfjordvatnet og fjorden, mens Trollfjord II benytter fallet mellom Botnvatn og fjorden. Trollfjord I har en installasjon på 2,6 MW og en årlig middelproduksjon på 11 GWh.

Det er fremlagt 3 ulike alternativ for utbygging. Søkeren anbefaler alternativ A. Alternativet går ut på å utvide reguleringen av Trollfjordvannet ved å heve vannet 4,7 m, og å overføre Blåskavlelva. Dette vil øke produksjonen med maksimalt 2,7 GWh/år.

I NVEs innstilling til Olje- og energidepartementet av 6. januar 2000 vises det til at fordelene med ytterli-

gere regulering av Trollfjordvannet og overføring av Blåskavlelva (alt. A), var større enn skadene eller ulemper for de allmenne og private interessene i vassdraget, og anbefalte at konsesjon ble gitt.

Olje- og energidepartementet viser til at konsesjon normalt bare skal gis dersom skadene eller ulempene er av mindre vekt sammenlignet med fordelene som tiltaket fører med seg. Noen kvalifisert overvekt ble ikke krevet. Etter en samlet vurdering av søknaden fant departementet at hensynet til natur og miljø måtte få avgjørende vekt i saken. Hensynet til Blåskavlen som et urørt naturområde står her sentralt. En utvidelse av Trollfjord I kraftverk som det søkes om, vil kun gi et helt begrenset bidrag til kraftproduksjonen.

Olje- og energidepartementet mener det ikke har kommet frem nye momenter i saken. Departementet viser også til at opprettelsen av Møysalen nasjonalpark ikke kan være avgjørende for spørsmålet om konsesjon skal gis.

De momentene som Hadsel Energiverk AS fremholder i klagen og som har vært av avgjørende betydning for vedtaket, var kjent da departementet vedtok å avslå søknaden. Det er fremdeles departementets oppfatning at skadevirkningene ved prosjektet er større enn fordelene, og at avslaget på søknaden om utvidelse av Trollfjord I-anlegget derfor bør opprettholdes.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Mette Gundersen og Knut Werner Hansen, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til

St.meld. nr. 9 (2003-2004) "Om utviding av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget."

Komiteen viser til at Olje- og energidepartementet av slo søknad om utvidelse av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget i Hadsel kommune i Nordland fylke 21. desember 2000, og at konsesjonssøkeren Trollfjord Kraft AS i henhold til vassdragsreguleringslovens § 8 har krevd at avslaget fra departementet blir lagt frem for Stortinget, og at den fremlagte meldingen følger av denne anken.

Komiteen viser til at det er fremlagt 3 ulike alternativer for utbygging, og at søkeren gir alternativ A forrang. Dette alternativet går ut på å utvide reguleringen av Trollfjordvannet ved å heve vannet 4,7 m, og å overføre Blåskavlelva. Dette vil øke produksjonen i Trollfjord I med opptil 2,7 GWh/år. Trollfjord I har i dag en installasjon på 2,6 MW som gir en gjennomsnittlig årlig produksjon på ca. 11 GWh.

Komiteen har merket seg at Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) i sin innstilling til Olje- og energidepartementet kom til at fordelene med ytterligere regulering av Trollfjordvannet og overføring av Blåskavlelva (alt. A) var større enn skader og ulemper for de allmenne og private interessene i vassdraget, og tilrådte at det ble gitt konsesjon.

Komiteen viser til at Trollfjorden er en internasjonalt kjent turistattraksjon ved at Hurtigruten kjører innom fjorden.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser imidlertid til at et nytt damanlegg ved utløpet av Trollfjordvannet ikke vil være synlig fra Trollfjorden. Flertallet viser videre til at det sjelden går vann over utløpet og ned i elven som renner ned i Trollfjorden. Elveleiet er i dag stort sett tørrlagt i turistsesongen. Økt regulering vil derfor ikke endre nevneverdig på denne situasjonen. Magasinet vil ikke være synlig fra der folk ferdes. Det samme gjelder dammen ved utløpet av Trollfjordvannet. En utbygging kan derfor ikke sies å ville påvirke Trollfjorden som turistattraksjon. Blåskavlbreen er ikke synlig fra sjøen noe sted eller fra eksisterende veier. Blåskavlen er dessuten et svært vanskelig tilgjengelig område. Bortsett fra redusert vannføring der Blåskavlelva, eller mer presist, de mange små elver har sine utløp mot Higravsfjorden, vil ingen terrengmessige inngrep eller bygningsmessige konstruksjoner være synlige i Higravsfjorden eller Austnesfjorden.

Flertallet har merket seg at det i denne saken derfor ikke er de fysiske inngrepene som følger av tiltaket som forårsaker de største konfliktene i saken. Isolert sett er det relativt små grep i forhold til de tekniske inngrepene som allerede er etablert ved Trollfjordvannet og Isvannet. Flertallet har merket seg at det heller er "vissheten om at et område som Blåskavlen i det hele tatt blir berørt" som ligger til grunn for motstanden, og at det er dette som er hovedgrunnen til at Olje- og energidepartementet 21. desember 2000 av slo søknaden. Flertallet mener at så vidt beskjedne inngrep som det her er snakk ikke kan tillegges avgjørende vekt.

Flertallet har merket seg at Hadsel kommune og Nordland Fylkeskommune går inn for utbygging i samsvar med alternativ A. Flertallet har videre merket seg at heller ikke Kommunal- og regionaldepartementet hadde noen innvendinger mot NVEs innstilling om utbygging i samsvar med alternativ A da saken ble sendt på høring 11. januar 2000, mens Miljøverndepartementet den gang gikk mot søknaden.

Flertallet har merket seg at utbygger i sin kommentar til avslaget påpeker at de mengdeangivelser som aksjonsgruppen feilaktig har operert med i massedeponiet ved Isvannet trolig har vært medvirkende element i departementets vurdering. Et enkelt regnestykke avslører at tunnelen gir 250 m³ steinmasse, noe som kun er 6 pst. av det aksjonsgruppen har operert med.

Flertallet mener at bedre utnyttelse av eksisterende vannkraftstruktur gjennom opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftanlegg, samt økt utbygging av småkraftverk, er et prioritert område for å øke energiproduksjonen i Norge og øke driftssikkerheten i kraftsystemet. Stortinget har ved flere anledninger påpekt dette og presisert at dette er ønskelig.

Flertallet har videre merket seg at Regjeringen også prioriterer dette og vil legge til rette for utbygging av småkraftverk.

Flertallet viser til at selv om det enkelte prosjekt, slik som utvidelsen av Trollfjord I isolert sett gir begrenset ny kraft, så er samlet produksjonspotensial for slike småkraftverk stort, anslagsvis mellom 10 og 15 TWh/år, og at det relativt raskt kan bygges ut 4-5 TWh/år.

Flertallet viser til at Trollfjord Kraft AS i sin anke peker på at selv om en utvidelse av Trollfjord I isolert sett gir en begrenset økning i den nasjonale vannkraftproduksjonen, så er Trollfjord I en viktig ressurs for kraftsystemet lokalt i Lofotenregionen i krise- og beredskapssituasjoner. Det faktum at denne regionen i sin helhet består av øyer, gjør at egenproduksjon i regionen er særlig verdifullt i forhold til driftssikkerheten i kraftsystemet, og at dette ikke er vurdert i departementets avslagsbrev i 2000.

Flertallet finner etter en samlet vurdering at fordelene med utbyggingen er større enn skadevirkningene og ulempene for allmenne og private interesser. Flertallet mener at anken fra Trollfjord Kraft AS over avslaget fra Olje- og energidepartementet må tas til følge, og fremmer følgende forslag:

- "1. Kravet fra Trollfjord Kraft AS om overprøving av Olje- og energidepartementets avslag på søknaden om utvidelse av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget i Hadsel kommune i Nordland fylke, tas til følge.
2. Stortinget forutsetter at Kongen i statsråd gir tillatelse til utvidelse av Trollfjord I kraftverk i samsvar med NVEs innstilling i saken."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti støtter Regjeringens innstilling i St.meld. nr. 9 (2003-2004) Om utviding av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget.

Disse medlemmer minner om at regjeringen Stoltenberg før jul i 2000 sa nei til utvidelse av Trollfjord Kraftverk. Det er behandlingen av klagen på denne avgjørelsen som Bondevik II-regjeringen nå legger fram.

Disse medlemmer merker seg at Regjeringens innstilling er at heller ikke den vil være med på å utvide kraftproduksjonen i det omstridte området på Austvågøy i Hadsel kommune i Nordland. Bakgrunnen for dette gis i St.meld. nr. 9 (2003-2004) Om utviding av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget:

"... det faktum at eit område som Blåskavlen vert røyrt ved var den største ulempa og eit sterkt argument mot utbygginga. Etter ei samla vurdering fann departementet at omsynet til natur og miljø måtte få avgjerande vekt framfor omsynet til kraftproduksjon og utnyttinga av kraftverket.

Etter behandling av klagen kan Regjeringen ... ikkje sjå at saka står i ei anna stilling i dag enn då departementet gjorde vedtak om å avslå konsesjons-søknaden.

Departementet held difor fast ved avslaget."

Disse medlemmer støtter dette synet.

TILRÅDING FRA KOMITEEN:

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Kravet fra Trollfjord Kraft AS om overprøving av Olje- og energidepartementets avslag på søknaden om utvidelse av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget i Hadsel kommune i Nordland fylke tas til følge.

II

Stortinget forutsetter at Kongen i statsråd gir tillatelse til utvidelse av Trollfjord I kraftverk i samsvar med NVEs innstilling i saken.

III

St. meld. nr. 9 (2003-2004) om utviding av Trollfjord I kraftverk i Trollfjordvassdraget – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 3. mars 2004

Bror Yngve Rahm
leder

Øyvind Halleraker
ordfører

